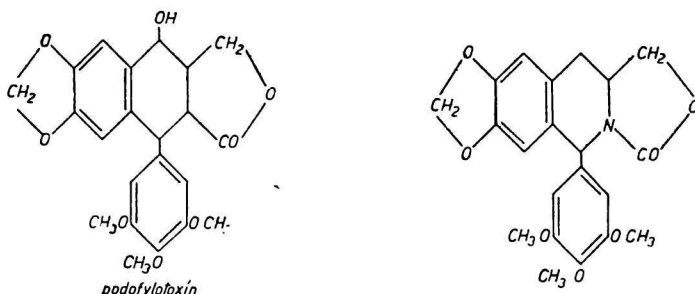

ABNORMÁLNY PRIEBEH BISCHLER—NAPIERALSKEHO REAKCIE

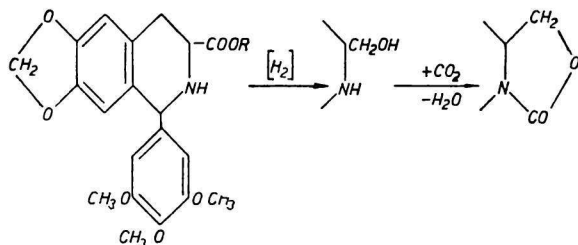
L. DÚBRAVKOVÁ, I. JEŽO, P. ŠEFČOVIČ, Z. VOTICKÝ

Oddelenie farmaceutickej chémie a biochémie Chemického ústavu Slovenskej akadémie vied v Bratislave

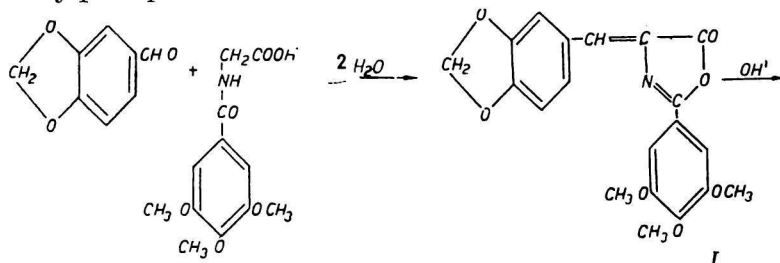
Zaujímavé farmakodynamické vlastnosti látok izolovaných z *Podophyllum peltatum* L., najmä podofylotoxínu [1] viedli nás k snahe pripraviť taký dusíkatý analóg, aby sa pri zachovaní celkovej štruktúry ako konečný produkt získal tetrahydroizochinolínový derivát:

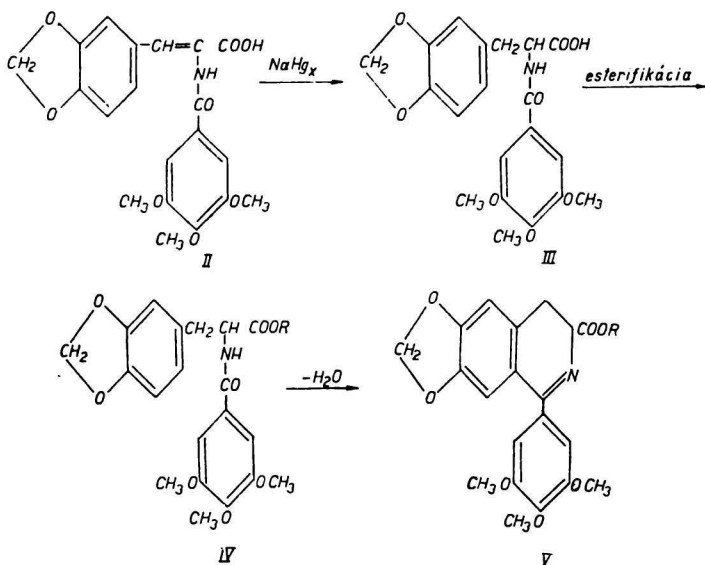

Bolo preto potrebné uskutočniť syntézu 1-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-3-karbalkoxy-6,7-metyléndioxy-1,2,3,4-tetrahydroizochinolínu, ktorý by po redukcii karbalkoxyskupiny na primárne-alkoholickú a po adícii —COOH skupiny na sekundárny dusík poskytol požadovaný dusíkatý analóg podofylotoxínu:

Pre syntézu potrebného tetrahydroizochinolínového derivátu sme volili tento reakčný postup:

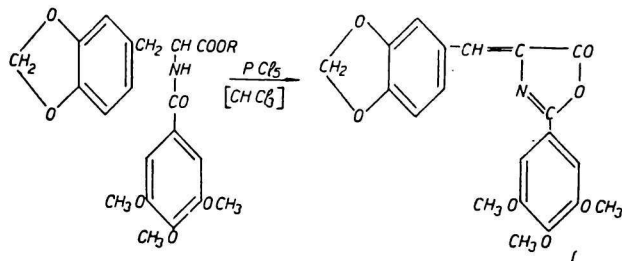

Erlenmeyerovou reakciou piperonalu s 3,4,5-trimetoxybenzoylglycínom vzniknutý 4-piperonylidén-2-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-oxazolón poskytne po hydrolýze, nasledujúcej redukcii a esterifikácii ester kyseliny α -(3,4,5-trimetoxybenzamido)- β -(3,4-metyléndioxyfenyl)-propiónovej, z ktorého Bischler—Napieralského reakciou za použitia POCl_3 vzniká v nepatrných výťažkoch 1-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-3-karbalkoxy-6,7-metyléndioxy-3,4-dihydroizochinolín.

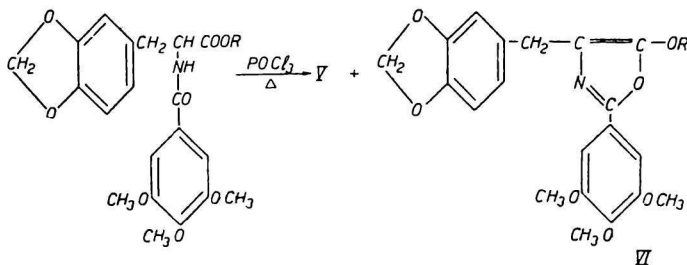
Ako je známe z literatúry, najbežnejšie používanými cyklodehydratačnými činidlami pri Bischler—Napieralského reakcii sú P_2O_5 , PCl_5 a POCl_3 [2]. Všetky tieto činidlá sme pri reakcii $\text{IV} \rightarrow \text{V}$ použili, pričom sme došli k týmto zaujímavým pozorovaniam:

1. Pôsobením P_2O_5 na toluénový roztok esteru IV za varu nedochádza vôbec k cyklizácii a z reakčného prostredia možno izolovať len východiskový produkt.

2. Účinkom PCl_5 na chloroformový roztok esteru IV pri laboratórnych teplotách dochádza k unikaniu chlorovodíka a po obvyklom spracovaní reakčnej zmesi možno z nej izolovať len 4-piperonylidén-2-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-oxazolón I:

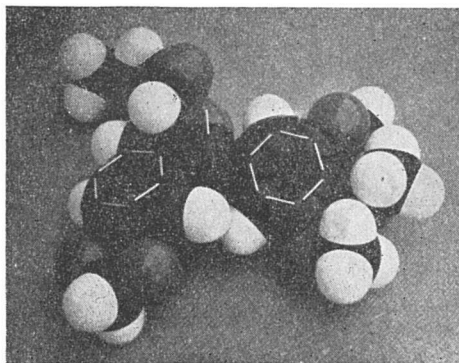
3. Pôsobením POCl_3 na toluénový roztok esteru IV za varu vzniká len v nepatrných výťažkoch požadovaný dihydroizochinolínový derivát V. Ako hlavný produkt možno z reakčnej zmesi izolovať látku, ktorá je pravdepodobne 5-alkoxy-4-piperonyl-2-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-oxazol VI:

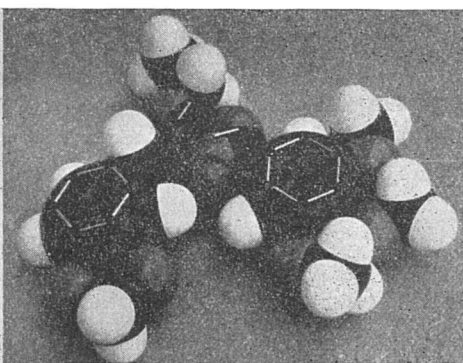
Správnosť predpokladanej štruktúry potvrdzujú tieto skutočnosti:

- a) Vzniknutý produkt netvorí soli s minerálnymi kyselinami.
- b) Oxydáciou získaného produktu manganistanom draselným v prostredí zriedenej kyseliny sírovej vzniká kyselina piperonylová s b. t. = 229 °C [3] a 3,4,5-trimetoxybenzamid s b. t. = 177 °C [4]. Identita týchto látok bola okrem stanovenia bodu topenia potvrdená aj elementárnou analýzou a stanovením zmesných bodov topenia. Vznik uvedených látok pri oxydácii východiskového produktu nie je možné odvodiť z nijakej inej štruktúry len z derivátov oxazolu.

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v bode 2 a 3 možno povedať, že Bischler—Napieralského reakcia za použitia esteru IV prebieha abnormálne v tom zmysle, že je tu preferovaná tvorba oxazolových derivátov na úkor požadovaného izochinolínového produktu V. Vysvetlenie tohto javu možno vidieť v tom, že oxazolové deriváty sú pravdepodobne stabilnejšie ako príslušné izochinolínové deriváty (obr. 1 a 2).

Obr. 1. Dihydroizochinolínový derivát.

Obr. 2. Oxazolový derivát.

Nasvedčovala by tomu aj skutočnosť, že po katalytickej hydrogenizácii 1-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-3-karbetoxy-6,7-metyléndioxy-3,4-dihydroizochinolínu na PtO_2 v etanole beztlakove, resp. na Raneyovom nikle v etanole za zvýšenej teploty (80°C) a za zvýšeného tlaku (120 atm) sa nepodarilo z reakčného prostredia izolovať nijaký definovateľný produkt, ale len kryštalickú látku s neurčitým bodom topenia (b. t. = $60\text{--}82^\circ\text{C}$), ktorý sa ani niekoľkonásobným prekryštalovaním nepodarilo zúžiť. Predpokladáme preto, že pri katalytickej hydrogenizácii východiskového dihydroizochinolínového derivátu dochádza k hydrogenolyze a teda k tvorbe zmesi štiepných produktov, ktorú sa nám však nepodarilo bližšie rozanalyzovať.

Experimentálna časť

Všetky body topenia sú nekorigované.

4-Piperonylidén-2-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-oxazolón (I)

Z 3,4,5-trimetoxybenzoylglycínu [5] a piperonalu sa všeobecnou metódou opísanou v [6] získa požadovaný produkt o výťažkoch 65,5 % a b. t. = $199\text{--}200^\circ\text{C}$ (CH_3COOH).

Pre $\text{C}_{20}\text{H}_{17}\text{O}_7\text{N}$ ($M = 383,34$)

teoreticky C	= 62,65 %	H = 4,48 %	N = 3,65 %
nájdene C	= 62,80 %	H = 4,40 %	N = 3,70 %

α -3,4,5-Trimetoxybenzamido- β -(3,4-metyléndioxyfenyl)-akrylová kyselina (II)

200 g (0,522 mólu) azlaktónu I sa rozpustí v 300 g 10 % NaOH, roztok sa doplní na 1600 ml a 6 hodín sa varí pod spätným chladičom. Po skončení reakcie a ochladení reakčnej zmesi sa táto okyslí, vylúčený produkt sa odsaje a prekryštaluje z etanolu. Výťažok 268,5 g, t. j. 91 % produktu s b. t. = $228\text{--}229^\circ\text{C}$ (etanol).

Pre $\text{C}_{20}\text{H}_{19}\text{O}_8\text{N}$ ($M = 401,36$)

teoreticky C	= 59,85 %	H = 4,77 %	N = 3,49 %
nájdene C	= 59,96 %	H = 4,85 %	N = 3,56 %

α -3,4,5-Trimetoxybenzamido- β -(3,4-metyléndioxyfenyl)-propiónová kyselina (III)

133 g (0,331 mólu) akrylovej kyseliny II sa rozpustí v 1500 ml vody obsahujúcej 30 g NaOH. Po pridaní 1500 g a 4 % sodíkového amalgámu sa za miešania redukcia uskutočňuje tak, aby reakčné prostredie bolo vždy nepochybne alkalické. Po skončení reakcie sa roztok prefiltruje, filtrát sa okyslí, vylúčený produkt sa odsaje a prekryštaluje z etanolu.

Výťažok 119,5 g, t. j. 85 % produktu s b. t. = $193\text{--}194^\circ\text{C}$ (etanol).

Pre $\text{C}_{20}\text{H}_{21}\text{O}_8\text{N}$ ($M = 403,37$)

teoreticky C	= 59,55 %	H = 5,24 %	N = 3,47 %
nájdene C	= 59,61 %	H = 5,30 %	N = 3,53 %

α -3,4,5-Trimetoxybenzamido- β -(3,4-metyléndioxyfenyl)-propiónan etylnatý (IV)

45 g (0,111 mólu) propiónovej kyseliny III sa preleje zmesou 500 ml absolútneho etanolu a 10 ml koncentrovanej kyseliny sírovej. Reakčná zmes sa nechá 12 hodín stáť pri laboratórnej teplote, načo sa 3 hodiny zahrieva na vodnom kúpeli. Po ochladení sa vleje

do nadbytku vody, vylúčený produkt sa odsaje, premyje najprv roztokom NaHCO_3 a potom vodou. Po vysušení sa suchý produkt prekryštaluje z etanolu, čím sa získa 39,3 g, t. j. 82 % látky s b. t. = 140—141 °C (etanol).

Pre $\text{C}_{22}\text{H}_{25}\text{O}_8\text{N}$ ($M = 431,43$)

teoreticky C = 61,24 % H = 5,84 % N = 3,24 %

nájdene C = 61,40 % H = 5,93 % N = 3,40 %

Cyklodehydratácia

a) 6 g (0,0139 mólu) esteru IV sa rozpustí v 150 ml chloroformu a za miešania sa pridá 15 g PCl_5 tak, aby teplota neprekročila 40 °C. Po 5 dňovom státi pri laboratórnej teplote sa chloroform a vzniknutý POCl_3 vákuove oddestilujú, destilačný zvyšok sa premyje vodou a nerozpustený podiel prekryštaluje z ľadovej kyseliny octovej.

Výťažok 4,3 g, t. j. 72 % produktu; b. t. = 198—200 °C (CH_3COOH). Pri stanovení zmesného bodu topenia s produktom získaným v reakcii I neprejavila sa nijaká depresia.

b) 33 g (0,0765) mólu esteru IV sa po zahriatí rozpustí v 300 ml toluénu a po pridaní 65 ml POCl_3 sa reakčná zmes 5 hodín varí pod spätným chladičom. Po skončení reakcie sa toluén a nadbytok POCl_3 vákuove oddestilujú a destilačný zvyšok sa preleje 250 ml vody. Nerozpustný podiel (VI) sa odfiltruje a filtrát sa zalkalizuje pridaním roztoku 10 %-nej sódy. Vylúčený produkt sa vyextrahuje éterom, extrakt sa odparí do sucha a prekryštaluje z etanolu, čím sa získa 1,2 g, t. j. 3,8 % produktu o b. t. = 113—114 °C (etanol), b. t. pikrát = 193—194 °C (etanol).

Pre $\text{C}_{22}\text{H}_{23}\text{O}_7\text{N}$ ($M = 413,41$)

teoreticky C = 63,91 % H = 5,61 % N = 3,39 %

nájdene C = 64,00 % H = 5,69 % N = 3,48 %

Nerozpustný podiel VI sa niekoľkokrát premyje roztokom NaHCO_3 , vysuší sa a prekryštaluje zo zriedeného etanolu, čím sa získa 17 g, t. j. 54 % produktu s b. t. = 98—99 °C (zriedený etanol).

Pre $\text{C}_{22}\text{H}_{23}\text{O}_7\text{N}$ ($M = 413,41$)

teoreticky C = 63,91 % H = 5,61 % N = 3,39 %

nájdene C = 63,80 % H = 5,54 % N = 3,30 %

Ďakujeme inž. J. Beichtovi za analýzy získaných produktov a K. Gürthovi za vyhotovenie fotografií.

Súhrn

Dokázalo sa:

a) cyklodehydratácia α -(3,4,5-trimetoxybenzamido)- β -(3,4-metyléndioxyfenyl)-propiónanu etylnatého pôsobením P_2O_5 neprebíha,

b) účinkom PCl_5 vzniká 4-piperonylidén-2-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-oxazolón,

c) pôsobením POCl_3 v toluéne za varu čiastočne vzniká požadovaný 1-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-3-karbetoxy-6,7-metyléndioxy-3,4-dihydroizochinolín a ako hlavný produkt sa pravdepodobne tvorí 5-etoxy-4-piperonyl-2-(3,4,5-trimetoxyfenyl)-oxazol.

АБНОРМАЛЬНОЕ ТЕЧЕНИЕ РЕАКЦИИ БИШЛЕР—НАПИЕРАЛЬСКОГО

Л. ДУБРАВКОВА, И. ЕЖО, П. ШЕФЧОВИЧ, З. ВОТИЦКИЙ

Отделение фармацевтической химии и биохимии Химического института
Словацкой Академии Наук в Братиславе

Выводы

Было доказано, что циклодегидратация этилового α -(3,4,5-триметоксибензамидо)- β -(3,4-метилendioксифенил)-пропионата действием

- а) P_2O_5 не происходит,
- б) PCl_5 возникает 4-пиперонилден-2-(3,4,5-триметоксифенил)-оксазолон,
- в) $POCl_3$ в толуоле при кипении частично возникает ожидаемый 1-(3,4,5-триметоксифенил)-3-карбетокси-6,7-метилendioкси-3,4-дигидроизохинолин, но как главный продукт правдоподобно возникает 5-этоксид-4-пиперонил-2-(3,4,5-триметоксифенил)-оксазол.

Поступило в редакцию 5. 12. 1956 г.

ABNORMALER VERLAUF DER BISCHLER—NAPIERALSKI-REAKTION

L. DÚBRAVKOVÁ, I. JEŽO, P. ŠEFČOVIČ, Z. VOTICKÝ

Abteilung für pharmazeutische Chemie und Biochemie des Chemischen Instituts an der
Slowakischen Akademie der Wissenschaften in Bratislava

Zusammenfassung

Es wurde nachgewiesen, dass die Cyclodehydratation des Äthylesters der α -(3,4,5-Tri-methoxybenzamido)- β -(3,4-methylenedioxyphenyl)-propionsäure durch Einwirkung von

- a) P_2O_5 nicht verläuft,
- b) PCl_5 in der Richtung verläuft, dass 4-Piperonyliden-2-(3,4,5-trimethoxyphenyl)-oxazolon entsteht,
- c) $POCl_3$ im Toluol unter Sieden so verläuft, dass teilweise das gewünschte 1-(3,4,5-Trimethoxyphenyl)-3-carbäthoxy-6,7-methylenedioxy-3,4-dihydroisochinolin entsteht, während sich als Hauptprodukt wahrscheinlich 5-Äthoxy-4-piperonyl-2-(3,4,5-trimethoxyphenyl)-oxazol bildet.

In die Redaktion eingelangt den 5. 12. 1956

LITERATÚRA

1. Kelly M. G., Hartwell J. L., J. nat. Cancer Inst. 14, 967 (1954). — 2. Whaley W. M., Govindachari T. R., Org. Reactions VI, New York 1951, 74. — 3. Shriner R. L., Kleiderer E. C., Org. Syntheses, Coll. Vol. II, New York 1943, 538. — 4. Marx R., Ann. 263, 252 (1891). — 5. Sugawara S., J. pharm. Soc. Japan 55, 58 (1935); Zbl. 1935, II, 1175. — 6. Buck J. S., Ide W. S., Org. Syntheses, Coll. Vol. II, New York 1943, 55.

Došlo do redakcie 5. 12. 1956